

Josep M. Mayos Roca, Teresa Llirinós Sopena i Carlos Aylagas Molero

El curs 1957-1958 va ser fundada l'escola Ramon i Cajal, una escola privada però homologada i sota la supervisió de la Facultat de Medicina Ramon i Cajal. Originàriament era una escola masculina —el règim franquista no permetia l'educació mixta— per a la formació en pràctiques sanitàries. Després va derivar cap a la formació dels ATS. El darrer pas en aquesta transformació es va donar a final dels seixanta quan s'introduí la formació dels fisioterapeutes, com especialitat dels ATS (amb dos cursos de durada). L'any 1979 va esdevenir una escola de formació professional perquè en aquell moment la fisioteràpia i la infermeria esdevingueren titulacions universitàries. **“Va ser llavors quan demanàrem els permisos oportuns i passàrem a impartir ensenyament secundari dins de la formació professional. Primer amb el sistema de la FP i després amb les actuals titulacions de cycle mitjà i superior que capaciten tècnics i tècnics superiors de diverses especialitats sanitàries.”** L'etapa d'ensenyament seguint el sistema de l'antiga FP va acabar el curs 1997-1998. Amb aquest sistema els estudis tenien una durada de cinc anys i es vertebren en dues titulacions. La de Formació Professional de Primer Grau —amb tres anys de durada— i la de Formació Professional de Segon Grau —dos anys. Hi havia estudiants que s'incorporaven un cop finalitzaven els seus estudis d'EGB —és a dir, aproximadament amb catorze anys—, mentre que d'altres ho feien una vegada havien completat el segon de BUP o fins i tot amb el títol de batxillerat. Aquests darrers passaven directament a la segona etapa de FP, ja que la primera els quedava convalidada. Ja llavors es feia evident la diferència de nivell existent entre els alumnes procedents del batxillerat i els que s'havien incorporat d'arrel a la formació professional. Aquesta diferència es va fer encara més palesa en integrar-se en el sistema d'ensenyaments secundaris prevists per la LOGSE. D'acord amb aquesta llei —vigent en l'actualitat, tot i que s'hi han introduït petites modificacions— els alumnes que acaben els estudis d'educació secundària obligatòria poden o bé incorporar-se al mercat laboral o bé escollir entre formar-se professionalment amb un cycle de grau mitjà o decantar-se per la via més acadèmica que suposa el batxillerat. L'elecció d'un itinerari o d'un altre condiciona fortament el futur acadèmic i professional de l'estudiant. Si s'ha optat per la primera opció, la continuïtat dels estudis es veurà subjecta a la superació d'una prova de maduresa que es realitza anualment per accedir als cycles de grau superior, ja que la via acadèmica ordinària per accedir-hi és la possessió d'un títol de batxillerat. En aquest sentit, el fet que els alumnes que estudien cycles formatius de grau superior hagin passat per un batxillerat els brinda més oportunitats —per la maduresa i capacitat de reflexió que han assolit— per superar

satisfactòriament aquesta etapa acadèmica. Per tant, podem dir que, des del punt de vista acadèmic i formatiu, aquesta reforma els ha estat molt profitosa. No obstant això, d'altra banda, també hem de reconèixer que està barrant el pas a molts estudiants que no aconsegueixen superar les proves.

Actualment imparteixen vuit especialitats diferents de formació professional dins de la branca sanitària amb més de 300 alumnes que provenen de tot l'Estat espanyol. Són les següents: tècnic en farmàcia, que capacita per a la dispensació de medicaments, la preparació de fórmules magistrals i la tramitació de la documentació que arriba a les farmàcies; tècnic superior de laboratori de diagnòstic, de dos anys de durada i que capacita per a la realització, sota supervisió facultativa, d'anàlisis, biòpsies, etc.; tècnic superior de dietètica, la persona encarregada no només de decidir quin és el menú més adequat en funció de les circumstàncies climàtiques de la persona que l'ha de consumir, sinó també de decidir quina és la dieta més adient amb determinats establiments com ara restaurants o hotels; tècnic superior de prótesi dental, els encarregats d'elaborar les peces dentals que substitueixen les pròpies un cop l'edat les ha deteriorades, uns professionals que tenen un paper molt important a l'hora de dotar de qualitat de vida les persones grans; tècnic superior d'higiene bucodental, encarregat de fer les neteges bucals a les clíniques dentals; tècnic superior en ortopròtesi, especialitat referida a la preparació de tota mena de peces ortopèdiques i de la qual vam ser la primera escola d'Espanya i som l'única a tot Catalunya; tècnic superior en imatge per al diagnòstic, l'encarregat de realitzar les radiografies i d'altres proves que utilitzen la imatge per al diagnòstic, sempre, com en el cas dels tècnics de laboratori, sota la supervisió d'un metge, i, finalment, tècnic superior en documentació sanitària, una especialitat no gaire coneguda però cabdal, ja que a l'hora d'analitzar un historial és molt important l'ordre de dades que han de consultar. D'entre aquestes especialitats implantades a partir del curs 1997-1998 i el següent destaquen les de prótesi, ortopròtesi i higiene per la gran demanda i tradició que tenen a l'escola i a la societat catalana i espanyola.

“L'actual sistema formatiu de la FP té l'avantatge de ser d'indole molt més pràctica perquè les titulacions creades parteixen de les necessitats del mercat laboral.” A més a més, la inclusió de pràctiques en les empreses i l'empenta pràctica que aquests ensenyaments tenen permeten formar professionals capacitats per a la realitat laboral que estan demandant les empreses del sector. D'altra banda, però, aquest sistema obliga que els professors **“es reciclin contínuament i estiguin molt en contacte amb el món laboral.”** La màxima ambició d'aquest centre educatiu és formar bons professionals conscients i responsables de la seva tasca. Aquest aspecte ètic és especialment important en el cas de les especialitats de prótesi i ortopròtesi i per això la recomanació del centre és sempre que **“abans d'intentar establir-se pel seu compte sempre es donin un marge de temps per treballar en altres laboratoris i tallers i formar-se convenientment. Nosaltres els donem la base mínima pràctica perquè puguin tirar endavant, però necessiten millorar la seva tècnica a través de l'exemple dels seus companys més veterans.”**

Per acabar, no podem oblidar que el canvi de tarannà i d'actituds de la nostra societat ha propiciat, en un altre ordre de coses, que les dones s'hagin introduït en nombroses professions abans considerades com a masculines. Aquest ha estat el cas de l'especialitat de prótesi dental i ortopròtesi.